

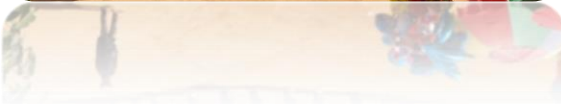
ข้อมูลแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านศิลปกรรม

1. ประเพณีชนเผ่าอาข่า

ประเพณีปีใหม่อาข่า

ประเพณีปีใหม่อาข่า หรือ “ต้า ท้อง ฟ่า เออ” ซึ่งก็แปลออกเป็นความหมายว่า “พิธีปีใหม่” หรือ ประเพณีปีใหม่ ชาวอาข่าถือว่าประเพณีนี้จะเป็นการเปลี่ยนแปลงวันปีใหม่หรือเปลี่ยนฤดูกาล ซึ่งเป็นการส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ฉะนั้นคนทุกคนก็จะมีอายุเพิ่มขึ้น ประเพณีปีใหม่อาจใช้คำพูดว่า พิธีเล่นลูกข่างก็ได้ ทั้งนี้ ประเพณีดังกล่าวจะมีจุดเด่นก็คือ การเล่นลูกข่าง พิธีปีใหม่อาข่าจะตรงกับเดือนธันวาคมหรือต้นเดือนมกราคม ของทุกปี หรือถ้าเป็นเดือนอาข่าแล้วก็จะในเดือนทอလာ (Tahl la) ประเพณีปีใหม่ของอาข่าเกิดขึ้นภายหลังจากที่มีการเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์จากไร่นาหมดแล้ว หลังจากการตรากตรำทำงานมาหนัก 1 ปีเต็ม อันเป็นการฉลองผลผลิตที่เก็บเกี่ยวมาไว้ในบ้านเรียบร้อยแล้ว ประเพณีปีใหม่เล่นลูกข่างของชาวอาข่าจะมีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอยู่ 4 วัน ซึ่งการประกอบพิธีใช้เครื่องเช่นต่าง ๆ ดังนี้ 1. ไก่ชนดำ จะเป็นเพศผู้หรือเพศเมียก็ได้ ห้ามใช้ไก่ชนสีขาว เพราะอาข่าถือว่าไม่บริสุทธิ์ 2. ข้าวเหนียวดำ (ข้าวปุก) 3. ข้าวเหนียวที่ไม่ดำ อาข่าเรียกว่า (ห่อส้อ) 4. น้ำชา 5. เหล้าจากกระบอกไม้ไผ่ทำขึ้นมาเพื่อใช้ประกอบพิธีอาข่า เรียกว่า จี๋น่า จี๋ จู๋

ข้อมูลแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านศิลปกรรม

2. ประเพณีชนเผ่าลาหู่

ประเพณีปีใหม่ลาหู่

ประเพณีชนเผ่าลาหู่จะจัดขึ้นช่วงเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ ประเพณี เชาวเจ้าเว (ปีใหม่ลาหู่) คือ พิธีฉลองปีใหม่ลาหู่ (มุเซอ) เป็นปีใหม่การกสิกรรม ไม่มีการ กำหนดเฉพาะเจาะจงแน่นอน จะเลือกเวลาที่สมาชิกส่วนใหญ่อยู่และเสร็จสิ้นภารกิจทำงานไร่ ทำสวน จากการเก็บเกี่ยวพืชผลแล้ว จะมีการนำข้าวเหนียวหนึ่งมาตำเสร็จแล้วจะปั้นเป็นก้อนกลม (ข้าวปุก) มีการฆ่าหมูดำ เพื่อมาเซ่นไหว้ต่อเทพเจ้า “อ้อซา” ซึ่งลาหู่ นับถือมาก

ข้อมูลแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านศิลปกรรม

3. ประเพณีชนไทย (ไทยใหญ่)

ประเพณีปีใหม่ไทย

ประเพณีปีใหม่ไทยใหญ่ชนเผ่าไทยใหญ่จะจัดขึ้นช่วงเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคมของทุกปี เป็นประเพณีการจัดงานรื่นเริงของชาวไทย (ไทยใหญ่) เพื่อเฉลิมฉลองการส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ในเทศกาลปีใหม่ของชาวไต หรือไทใหญ่ ได้เริ่มต้นมาพร้อมความเป็นชุมชนของชาวไทย จะมีการถวายสิ่งของแด่พระสงฆ์ ขอขมาท่านผู้ใหญ่ รวมถึงมอบของขวัญให้แก่กันและกัน และจะมีการแสดงการละเล่น การเต้นรำ เช่น รำกรำไต ตีกำมอชิง เป็นต้น

ข้อมูลแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านศิลปกรรม

4.ประเพณีชนเผ่าจีน

วันตรุษจีน(ปีใหม่จีน)

วันตรุษจีนหรือปีใหม่จีน จะจัดขึ้นช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ (ช่วงเวลาตามปฏิทินแต่ละปี) วันขึ้นปีใหม่ของชาวจีนถือเป็นเทศกาลใหญ่ที่ประหนึ่งรวมเทศกาล ตรุษจีนและออกรวมเทศกาล ไหว้ลี้่นปีเข้ากับเทศกาลตรุษจีน จะมีการเซ่นไหว้ของคาวหวาน หมู เป็ด ไก่ ฯลฯ เป็นต้น แก่เจ้าที่และเทพเจ้าต่างๆที่คอยปกป้องคุ้มครองคนให้ครอบครัวให้อยู่ ร่วมเย็นเป็นสุขมาตลอดทั้งปี

ข้อมูลแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านศิลปกรรม

5. ประเพณีชนเผ่าม้ง

ประเพณีปีใหม่ม้ง

ประเพณีม้งจะจัดขึ้นช่วงเดือนมกราคม – ธันวาคม ของทุกปี ประเพณี นอเปีจาวอ (ปีใหม่ม้ง) คือ ประเพณีขึ้นปีใหม่หรือฉลองปีใหม่ ซึ่งเป็นงานรื่นเริงของ ชาวม้งของทุกๆปี จะจัดขึ้นหลังจากได้เก็บเกี่ยวผลผลิต ในรอบปีเรียบร้อย และเป็นการฉลองถึง ความสำเร็จในการเพาะปลูกของแต่ละปี ซึ่งจะต้องทำพิธีบูชาถึง ผีฟ้า ผีป่า ผีบ้าน ที่ให้ความ คุ่มครอง และดูแลความสำราญตลอดทั้งปี ประเพณีกินข้าวใหม่ คือ เป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยรุ่นทวด-รุ่นปู่ ซึ่งม้งจะมีความเชื่อ ว่าจะต้องเลี้ยงผีปู่ – ผีย่า ได้ดูแลครอบครัวของแต่ละครอบครัวเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงต้องปลูกข้าว ใหม่เพื่อจะเซ่นบูชา คุณผีปู่-ผีย่ากับเจ้าที่ทุกตน ประเพณี จูเปีาะ (การละเล่นลูกช่วง) คือ การละเล่นเพื่อฉลองปีใหม่โดยเฉพาะ ลูกช่วงมีลักษณะ เหมือนลูกบอลทำด้วยเศษผ้า มีขนาดเล็กพอที่จะถือข้างเดียวได้ โดยจะแบ่งกลุ่มผู้เล่นออกเป็น สองฝ่าย คือ ฝ่ายหญิงกับฝ่ายชาย แล้วจะโยนลูกช่วงให้กันไปมาและสามารถสนทนากับคู่ที่โยนได้

